

АДМІНІСТРАТИВНІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ВІД НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Інна Волинець,
молодший науковий співробітник
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України,
аспірант
ORCID ID: 0000-0002-2029-2165

Стаття присвячена розгляду особливостей захисту прав інтелектуальної власності на ринку лікарських засобів за адміністративною процедурою. Автор вказує, що адміністративна процедура є спеціальною формою захисту, що передбачає звернення до державних органів за захистом порушених прав. Розглянуто основні державні органи, на які покладаються відповідні функції та до яких можна звернутися із заявою для вжиття заходів щодо захисту порушених прав. Акцентовано увагу на механізмах «*post-grant opposition*» та «*pre-grant opposition*». Обґрунтовано, що Апеляційна палата Національного органу інтелектуальної власності є компетентним та кваліфікованим органом, який здатен захистити права інтелектуальної власності.

Ключові слова: адміністративний захист прав інтелектуальної власності, недобросовісна конкуренція, ринок лікарських засобів, АМКУ, Апеляційна палата НОІВ, *post-grant opposition*, *pre-grant opposition*

Вступ. У 2018 році за результатами однієї із сесій Консультативного комітету із захисту прав ВОІВ у Женеві підготовлено доповіді, у яких зверталася особлива увага на питання про межі захисту прав інтелектуальної власності, зокрема законодавством про конкуренцію [1, 1]. Першочергово вказувалося на важливість урегулювання балансу між антимонополюючим законодавством і законодавством у сфері інтелектуальної власності, що націлені на вирішення спільних завдань, як-от: сприяння інноваціям, заохочення до добросовісної конкуренції, стимулювання економічного

розвитку тощо [1, 3]. Недостатнє застосування положень антимонопольного законодавства, у випадку зловживання правами інтелектуальної власності на ринку лікарських засобів (наприклад, «вічнозелений патент» перешкоджає своєчасному випуску генерика), може призвести до обмеження конкуренції та, навпаки, надмірне посилення на норми антимонопольного законодавства спричинить негативний вплив на інноваційну діяльність [1, 4]. В ООН також приділяли значну увагу усуненню антиконкурентної практики, пов'язаної з правами інтелектуальної власності. Зо-

крема, на п'ятнадцятій сесії Конференції ООН з торгівлі та розвитку було виголошено тезу про потребу «знайти правильний баланс між захистом прав інтелектуальної власності та конкуренцією, щоб сприяти розвитку як конкуренції, так і інноваційної діяльності. Для досягнення цієї мети існує ряд можливостей. Уряди можуть створювати з нуля або реформувати законодавство, що захищає права інтелектуальної власності...» [2, 15]. В Україні реформація відбулася в межах патентного законодавства, яке протидіє «патентному тролінгу», а також утворено державну організацію — Національний орган з інтелектуальної власності, у структурі якого діє Апеляційна палата.

Лікарський засіб, що містить у собі різноманітні об'єкти права інтелектуальної власності (винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку та ін.), може охоронятися за допомогою патентів, свідоцтв тощо. Відповідні документи надають виключні права на означені об'єкти. Між тим, у разі порушення прав інтелектуальної власності правоволоділець може захистити свої права в судовому порядку або за адміністративною процедурою, а саме — звернутися до компетентних органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні засади захисту прав інтелектуальної власності, а також спеціальну форму захисту прав досліджували Г. Андрощук, С. Барбашин, В. Дроб'язко, В. Жаров, А. Кодинець, О. Орлюк, М. Потоцький, П. Цибульов та інші українські науковці й фахівці зі сфери інтелектуальної власності. Однак проблематика захисту прав інтелектуальної власності від недобросовісної конкуренції, саме на ринку лікарських засобів за адміністративною процедурою, є малодослідженою та потребує подальшого аналізу і розгляду.

Метою цієї статті є аналіз захисту прав інтелектуальної власності на ринку лікарських засобів за адміністративною процедурою, здійсненого на підставі розгляду теоретичних і практич-

них засад та положень нормативно-правових актів.

Виклад основного матеріалу. Виділяють дві основні форми захисту: юрисдикційну та неюрисдикційну. Юрисдикційна форма передбачає звернення до суду або інших державних органів за захистом порушених прав, а неюрисдикційна — це самостійний захист прав без звернення до суду або інших державних органів. Варто додати, що в межах юрисдикційної форми вирізняють загальний порядок захисту (судовий) і спеціальний порядок захисту (адміністративний) порушених прав інтелектуальної власності [3, 54]. Загальний порядок захисту (судовий) поділяється на: цивільно-правовий захист, адміністративно-правовий захист та кримінально-правовий захист, який здійснюється судами загальної юрисдикції (місцевими судами, апеляційними судами, вищими спеціалізованими судами (до прикладу, Вищий суд з питань інтелектуальної власності, утворений у 2017 році, але не функціонує й досі), Верховний Суд України). У свою чергу, спеціальний порядок захисту (адміністративний) здійснюється за допомогою органів, що здійснюють адміністративну юрисдикцію: Антимонопольним комітетом України (далі — АМКУ), а також Апеляційною палатою Національного органу інтелектуальної власності (далі — Апеляційна палата НОІВ). Наголошуємо на тому, що рішення АМКУ та Апеляційної палати НОІВ можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Розпочнемо з того, що законодавством України передбачена спеціальна форма захисту прав інтелектуальної власності — це адміністративний порядок. На переконання Г. Андрощука, адміністративна процедура захисту «застосовується як виняток із загального правила» та належить до юрисдикційної форми захисту прав [4, 387]. Як пояснює науковець, адміністративна процедура захисту має ряд схвальних показників, серед яких: нескладність і швидкість розгляду справ, що полегшує і надає ре-

альні можливості відновлення порушених прав без зволікань [4, 390]. Такої ж точки зору дотримується П. Цибульов, вказуючи на набагато простішу процедуру вирішення суперечок органами державного правління, ніж за допомогою цивільного судочинства [5, 95]. Як було зазначено, органами, на які покладаються відповідні функції та до яких можна звернутися для вжиття заходів захисту порушених прав, є Апеляційна палата НОІВ при державному підприємстві «Український інститут інтелектуальної власності» (далі — Укрпатент), а також маємо вказати про АМКУ, який кваліфікується на розгляді адміністративних правопорушень в аспекті недобросовісної конкуренції.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про антимонопольний комітет України» АМКУ є державним органом зі спеціальним статусом, мета діяльності якого — забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель [6]. Усі види діяльності, що підпадають під кваліфікацію недобросовісної конкуренції та розповсюджені у сфері інтелектуальної власності, прописані у главі 2 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (наприклад, неправомірне використання торговельної марки (знака для товарів і послуг) та інших позначень без дозволу правовласника; неправомірне використання товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу без однозначного зазначення виробника копії; неправомірне порівняння у рекламі торговельної марки (знака для товарів і послуг) конкурента тощо). Акцентуємо увагу на тому, що всі перелічені акти недобросовісної конкуренції знаходять свій вияв, у тому числі й на ринку лікарських засобів, адже останні опосередковано підпадають під охорону прав інтелектуальної власності. Відтак, відповідно до статті 28 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» особа, права якої були порушені та підпадають під кваліфікацію актів

недобросовісної конкуренції, може звернутися із заявою до АМКУ щодо захисту своїх прав протягом шести місяців з того дня, відколи особа дізналася/повинна була дізнатися про порушення власних прав [7].

Апеляційна палата НОІВ є колегіальним органом при Укрпатенті згідно з підпунктом 3 пункту 1 Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (наразі — Міністерство економіки України; Мінекономіки) від 2 березня 2021 року № 433 [8] (далі — Регламент). З набранням чинності Регламенту від 25 травня 2021 року Апеляційна палата Міністерства економічного розвитку і торгівлі України була реформована в поточну. Звернемо увагу на слушний коментар М. Потоцького, який зазначив: «НОІВ є функціональним правонаступником Мінекономіки, щодо окремих функцій та повноважень з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності» [9], згідно з пунктом 2 Прикінцевих і перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності» від 16 червня 2020 року № 703-ІХ (далі — Закон № 703-ІХ) [10]. Відтак, основним завданням Апеляційної палати НОІВ є колегіальний розгляд поданих до неї заперечень, апеляційних заяв та заяв про визнання торговельних марок добре відомими в Україні (підп. 3 п. 1 Регламенту).

Вбачаємо позитивні зміни, зокрема, до компетенції Апеляційної палати НОІВ належить розгляд справ про визнання прав на об'єкти інтелектуальної власності недійсними повністю або частково (патентів та свідоцтв) у позасудовому порядку в рамках адміністративної процедури («*post-grant opposition*»), що раніше здійснювалося лише в судовому порядку, а сама процедура займає набагато менше часу, ніж звернення до суду,

проте на ефективність захисту порушених прав ніяк не впливає. Означена новела стала можливою завдяки реформі патентного законодавства та прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства» від 21 липня 2020 року № 816-IX (далі — Закон № 816-IX). Отож Апеляційна палата НОІВ є компетентним та кваліфікованим органом у сфері інтелектуальної власності, який здатен захистити права інтелектуальної власності, у тому числі від «патентного тролінгу», «вічнозелених патентів», а також опосередковано протидіяти недобросовісній конкуренції. Порядок визнання прав на винахід (корисну модель) недійсними Апеляційною палатою чітко прописаний у статті 331 Закону № 816-IX [11]. У статті 251 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» від 21 липня 2020 року № 815-IX (далі — Закон № 815-IX) також прописані положення про визнання прав на промисловий зразок недійсними Апеляційною палатою НОІВ [12]. Порядок визнання прав на промисловий зразок є аналогічним з порядком визнання на виноходи та корисні моделі, єдина різниця — це строки.

Як зазначає С. Барбашин, мінімальний строк розгляду Апеляційною палатою НОІВ заяви про визнання прав на винахід (корисну модель) недійсними дорівнює чотирьом місяцям, а максимальний — восьми. Отож стає очевидним, що адміністративна процедура визнання прав на винахід (корисну модель) недійсними повністю або частково Апеляційною палатою НОІВ значно прискорює вирішення питань порівняно із судовим порядком [13, 3].

Згідно з вказаними порядками визнання прав на винахід (корисну модель) промислові зразки недійсними Апеляційною палатою НОІВ (процедура «*post-grant opposition*») маємо підкрес-

лити, що на торговельні марки означений механізм не передбачений і, на думку багатьох експертів, це є значним недоліком.

Процедурою, яка входить до повноважень Апеляційної палати НОІВ є також можливість оскарження рішень третіми особами до Апеляційної палати («*pre-grant opposition*») [14]. Тобто процедура, завдяки якій можна подати заперечення щодо патентних заявок, заявок на торговельні марки тощо, беззаперечно є вдалим механізмом боротьби з «патентним тролінгом», недопущенням розповсюдження вічнозелених патентів, що безумовно є дотичним у ході захисту від недобросовісної конкуренції. Заперечення проти рішення НОІВ за заявкою розглядається згідно з регламентом Апеляційної палати НОІВ, протягом двох місяців від дати одержання заперечення та документа про сплату збору за подання заперечення. Строк розгляду заперечення продовжується не більше ніж на два місяці, якщо до його спливу буде подано відповідне клопотання та сплачено збір за його подання (ч. 6 ст. 15 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг») [15].

Фактично на сьогодні не напрацьована достатня база з рішень Апеляційної палати НОІВ, яка демонструвала б результати її роботи у специфічних сферах. Особливо нас цікавлять рішення, що стосуються лікарських засобів як об'єктів інтелектуальної власності (торговельних марок, винаходів (корисних моделей) тощо). Однак варто зважати на те, що Апеляційна палата НОІВ вважається новоствореним органом, який повноцінно функціонує не з дати утворення, а з часу затвердження Регламенту. Сподіватимемося на ефективність реформування захисту у сфері інтелектуальної власності, яка впливає й на захист від недобросовісної конкуренції, завдяки створенню нового органу (НОІВ), до складу якого входить Апеляційна палата НОІВ. Варто уточнити, що реформування системи державних органів у сфері інтелектуальної власності відбуло-

ся завдяки оновленню законодавства з інтелектуальної власності та є результатом гармонізації законодавства України із законодавством ЄС.

Висновки.

- I. Адміністративна процедура захисту прав від недобросовісної конкуренції на ринку лікарських засобів в Україні можлива завдяки зверненню із заявою до АМКУ, а також до Апеляційної палати НОІВ. В аспекті протидії недобросовісній конкуренції зазначимо, що АМКУ не єдиний орган (хоч і профільний), здатний захистити від недобросовісної конкуренції права інтелектуальної власності та припинити порушення виключних прав на використання різноманітних об'єктів інтелектуальної власності.
- II. Розглянуті погляди з цього питання юристів, науковців та інших фахів-

ців переконують у тому, що адміністративний спосіб, у тому числі запроваджений механізм «*post-grant opposition*», як альтернатива боротьбі з недобросовісною конкуренцією та захисту прав інтелектуальної власності, є таким же ефективним та дієвим, як і судовий захист. Єдиним недоліком вбачаємо відсутність можливості застосування адміністративного механізму визнання недійсними охоронних документів на торговельні марки. Тим не менш, завдяки короткостроковому вирішенню спорів та за меншої оплати зборів попит на припинення правопорушень через державні органи буде лише зростати. ●

Список використаних джерел / List of references

1. *Вопросы на стыке защиты прав ИС и законодательства о конкуренции. Консультативный комитет по защите прав. Тринадцатая сессия. Женева, 3–5 сентября 2018 г. 19 с. URL: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/nforcement/ru/wipo_ace_13/wipo_ace_13_5.pdf.*
2. *Изучение взаимосвязи между целями политики в области конкуренции и интеллектуальной собственности. Конференция Организации Объединенных Наций по торговле и развитию. Пятнадцатая сессия. Женева, 19–21 октября 2016 г. 23 с. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ciclpd36_ru.pdf.*
3. Доріс Лонг, Патриція Реи, Жаров В. О., Шевелева Т. М., Василенко І. Е., Дроб'язко В. С. *Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник.* Київ : К.І.С., 2007. 448 с.
4. Орлюк О. П. *Право інтелектуальної власності. Академ. курс. Підручник для студентів вищих навч. закладів / за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького.* Київ : Ін Юре, 2007. 696 с.
5. Цибульов П. М. *Основи інтелектуальної власності. Навч. посіб.* Київ : Інст. інтел. власн. і права, 2005. 108 с.
6. *Про антимонопольний комітет України : Закон України від 26 лист. 1993 р. № 3659-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 50. Ст. 472.*
7. *Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червн. 1996 р. № 236/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 36. Ст. 164.*
8. *Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 2 березн. 2021 р. № 433. Офіційний вісник України. 2021. № 39. С. 127. Ст. 2336.*

9. *Потоцький М. Національний орган інтелектуальної власності: правовий статус та функції. Вища школа адвокатури НААУ. 2020. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/natsionalnyj-organ-intelektualnoyi-vasnosti-pravovuj-status-ta-funktsiyi/>.*
 10. *Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності : Закон України від 16 червн. 2020 р. № 703-IX. Урядовий кур'єр. 2020. № 173.*
 11. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства : Закон України від 21 липн. 2020 р. № 816-IX. Урядовий кур'єр. 2020. № 175.*
 12. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями : Закон України від 21 липн. 2020 р. № 815-IX. Голос України. 2020. №№ 145–146.*
 13. *Барбашин С. Основні зміни законодавства. Закон і Бізнес. 2020. URL: https://zib.com.ua/ua/145920-ohorona_patentiv_na_vinahodi_ta_korisni_modeli_osnovni_zmini.html.*
 14. *Про організацію діяльності НОІВ і нюанси оскарження прийнятих ним рішень розповів Микола Потоцький, директор з питань права та адміністрування державних реєстрів ДП «Український інститут інтелектуальної власності». LegalHighSchool. URL: <https://lhs.net.ua/ua-pro-orhanizatsiiu-diialnosti-noiv-i-niuansy-oskarzhennia-priyniatykh-nym-rishen-rozpoviv-mykola-pototskyi-dyrekto-z-pytan-prava-ta-administrivannia-derzhavnykh-reiestriv-dp-ukrainskyi-institut-int/>.*
 15. *Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудн. 1993 р. № 3689-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 36.*
1. *Voprosy na styyke zashchyty prav YS y zakonodatelstva o konkurentsyy. Konsultatyvnyy komytet po zashchyte prav. Trynadsataia sessyia. Zheneva, 3–5 sentiabria 2018 h. 19 s. URL: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/enforcement/ru/wipo_ace_13/wipo_ace_13_5.pdf.*
 2. *Yzuchenye vzaymosviazy mezhdu tseliamy polytyky v oblasti konkurentsyyu intellektualnoy sobstvennosti. Konferentsyia Orhanyzatsyy Ob'edynennykh Natsyy po torhove y razvytyiu. Piatnadsataia sessyia. Zheneva, 19–21 oktiabria 2016 h. 23 s. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ciclpd36_ru.pdf.*
 3. *Doris Lonh, Patrytsiia Rey, Zharov V. O., Sheveleva T. M., Vasylenko I. E., Drobiakzo V. S. Zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti: normy mizhnarodnoho i natsionalnoho zakonodavstva ta ikh pravozastosuvannia. Praktychnyy posibnyk. Kyiv: K.I.S., 2007. 448 s.*
 4. *Orliuk O. P. Pravo intelektualnoi vlasnosti. Akadem. kurs. Pidruchnyk dlia studentiv vyshchyykh navch. zakladiv / za red. O. P. Orliuk, O. D. Sviatotskoho. Kyiv: In Yure, 2007. 696 s.*
 5. *Tsybulov P. M. Osnovy intelektualnoi vlasnosti. Navch. posib. Kyiv : Inst. intel. vlasn. i prava, 2005. 108 s.*
 6. *Pro antymonopolnyi komitet Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 26 lyst. 1993 r. № 3659-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1993. № 50. St. 472.*
 7. *Pro zakhyst vid nedobrosovisnoi konkurentsii: Zakon Ukrainy vid 7 chervn. 1996 r. № 236/96-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 36. St. 164.*
 8. *Pro zatverdzhennia Rehlamentu Apeliatsiinoi palaty Natsionalnoho orhanu intelektualnoi vlasnosti : nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 2 berezn. 2021 r. № 433. Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 2021. № 39. S. 127. St. 2336.*
 9. *Pototskyi M. Natsionalnyi orhan intelektualnoi vlasnosti: pravovyi status ta funktsii. Vyshcha shkola advokatury NAAU. 2020.*

- URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/natsionalnyj-organ-intelektualnoyi-vasnosti-pravovyj-status-ta-funktsiyi/>.
10. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakoniv Ukrainy shchodo stvorennia natsionalnogo orhanu intelektualnoi vlasnosti : Zakon Ukrainy vid 16 chervn. 2020 r. № 703-IX. Uriadovi kurier. 2020. № 173.
 11. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo reformy patentnogo zakonodavstva : Zakon Ukrainy vid 21 lytn. 2020 r. № 816-IX. Uriadovi kurier. 2020. № 175.
 12. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylenia okhorony i zakhystu prav na torhovelni marky i promyslovi zrazky ta borotby z patentnymy zlovzhyvanniamy : Zakon Ukrainy vid 21 lytn. 2020 r. № 815-IX. Holos Ukrainy. 2020. №№ 145–146.
 13. Barbashyn S. Osnovni zminy zakonodavstva. Zakon i Biznes. 2020. URL: https://zib.com.ua/ua/145920-ohorona_patentiv_na_vinahodi_ta_korisni_modeli_osnovni_zmini.html.
 14. Pro orhanizatsiiu diialnosti NOIV i niuansy oskarzhennia pryiniatykh nym rishen rozpoviv Mykola Pototskyi, dyrektor z pytan prava ta administruvannia derzhavnykh reiestriv DP «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti». Legal-HighSchool. URL: <https://lhs.net.ua/ua-pro-orhanizatsiiu-diialnosti-noiv-i-niuansy-oskarzhennia-pryiniatykh-nym-rishen-rozpoviv-mykola-pototskyi-dyrektor-z-pytan-prava-ta-administruvannia-derzhavnykh-reiestriv-dp-ukrainskyi-instytut-int/>.
 15. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh : Zakon Ukrainy vid 15 hrudn. 1993 r. № 3689-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1994. № 7. St. 36.

Надійшла до редакції 10.06.2021 року

Волинець І. Административные основы защиты прав интеллектуальной собственности от недобросовестной конкуренции на рынке лекарственных средств. Стаття посвящена рассмотрению особенностей защиты прав интеллектуальной собственности на рынке лекарственных средств по административной процедуре. Автор указывает, что административная процедура является специальной формой защиты, что предусматривает обращение в государственные органы за защитой нарушенных прав. Рассмотрены основные государственные органы, на которые возлагаются соответствующие функции и к которым можно обратиться с заявлением для принятия мер по защите нарушенных прав. Акцентировано внимание на механизмах «*post-grant opposition*» и «*pre-grant opposition*». Обосновано, что Апелляционная палата Национального органа интеллектуальной собственности является компетентным и квалифицированным органом, который способен защитить права интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: административная защита прав интеллектуальной собственности, недобросовестная конкуренция, рынок лекарственных средств, АМКУ, Апелляционная палата НОИВ, *post-grant opposition*, *pre-grant opposition*

Volynets I. Administrative principles of intellectual property rights protection against unfair competition on the pharmaceutical market in Ukraine. The article is dedicated to study for peculiarities of intellectual property rights protection on pharmaceutical market under administrative procedure. The paper enlightens importance of balancing the regulation of antitrust and intellectual property law, through legislative reform as well. It is emphasized on the specifics of the jurisdictional form of rights protection, which is comprised from judicial protection and administrative protection of infringed intellectual property rights. The author denotes that the administrative procedure is a special form of protection, which

involves appealing to government agencies for violated rights protection. The study uncovers the following main state bodies, entrusted with the relevant functions and which consider applications on measures for violated rights protection: The Antimonopoly Committee of Ukraine and the Appeals Chamber of the National Intellectual Property Authority (NIPA Appeals Chamber). It is stated that the Antimonopoly Committee of Ukraine is qualified to consider offences in terms of protection against unfair competition, respectively, the NIPA Appeals Chamber considers objections against the National Intellectual Property Authority, appeals and applications for recognition of the trademark to be well-known in Ukraine. Emphasis is placed on the mechanisms of «post-grant opposition» (recognition of rights to inventions (utility model), industrial designs invalid) by the NIPA Appeals Chamber and «pre-grant opposition» (possibility of appealing decisions by third party to the NIPA Appeals Chamber). It is proved that the NIPA Appeals Chamber is a competent and qualified body in the intellectual property field, enabled to protect intellectual property rights, including against «patent trolling», «evergreen» patents and counteract indirectly with unfair competition. The paper proves that the administrative procedure for the intellectual property rights protection is speedier than the judicial procedure, but is as effective and efficient as judicial protection.

Keywords: administrative protection of intellectual property rights, unfair competition, pharmaceutical market, AMCU, NIPA Appeals Chamber, post-grant opposition, pre-grant opposition